

Apstiprināts:

Pašvaldības Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Rūjienas siltums

2022.gada 14.decembra valdes sēdē (Protokola Nr. 1.4/07)

Risku pārvaldības, iekšējās kontroles vides un atbilstības politika

Rūjienā

2022

1. LIETOTIE TERMINI

Risks – iespējams notikums, kas var negatīvi ietekmēt Sabiedrības spēju nodrošināt pakalpojumu sniegšanu vai sasniegt noteiktos darbības mērķus un efektīvi īstenot stratēģiju. Tā ir nenoteiktības ietekme (draudi un/vai iespējas) uz sagaidāmajiem rezultātiem.

Risku vadība – Sabiedrības stratēģiskās vadības sastāvdaļa. Risku vadība ir nepārtraukts process, kas palīdz apzināt iespējamus riskus un/vai iespējas novērtēt to negatīvo un/vai pozitīvo ietekmi uz Sabiedrības darbību un sasniedzamajiem mērķiem, kā arī plānot pasākumus, lai kontrolētu un izvairītos no identificētiem riskiem, vai realizētu iespējas.

Risku vadības sistēma – pasākumu kopums, ar kuriem nosaka, analizē un kontrolē riskus.

Risku samazināšana – atbilstošu darbību veikšana, lai samazinātu negatīvu nenoteiktības ietekmi.

Riska īpašnieks – darbinieks un valdes loceklis, kura atbildības sfērā var īstenoties risks vai kura rīcība var radīt vai stimulēt risku.

Risku analīze – sistemātiska informācijas apkopošana un izvērtēšana, lai noteiktu riska īstenošanās regularitāti un iespējamo seku apjomu.

Riska varbūtība – risku īstenošanās skaitliskā vērtība nosacītā skalā, kas nosaka riska īstenošanās iespējamību un biežumu (no ikdienišķa līdz ļoti retam).

Riska ietekme – īstenojušās riska seku ietekmes skaitliskā vērtība nosacītā skalā (no nebūtiskas ietekmes līdz katastrofālai).

Riska vērtība – riska īstenošanās varbūtības un riska ietekmes skaitliskās vērtības summa vai pēc citas Sabiedrībā noteiktā kārtībā apstiprinātas metodikas noteikta vērtība riska īstenošanās varbūtības un riska ietekmes skaitliskās vērtības attiecība.

Riska novērtējums – fiksēts riska statuss, atbilstīgi kuram tiek veikts tālākais Riska vadības process.

Kvalitātes riska vadība – ir sistemātisks process, kas paredzēts, lai novērtētu, kontrolētu, paziņotu un pārskatītu procesa kvalitātes risku.

Risku reģistrs – risku analīzes rezultātu apkopojums, kas pieejams noteiktam darbinieku lokam un valdes locekļiem. Darbības nepārtrauktības plāns – jebkurš dokuments, kas nosaka tālāko rīcību, samazinot riska ietekmi uz kopējiem Sabiedrības mērķiem.

Identificēts risks – risks, kura ietekme, vērtība un varbūtība fiksēta Risku reģistrā.

Īstenojamais risks – viens vai vairāki notikumi ar negatīvām sekām vai būtisku negatīvu seku varbūtību attiecībā uz Sabiedrības funkciju izpildi.

Būtisks risks – notikumi, kas var negatīvi ietekmēt Sabiedrības spēju nodrošināt pakalpojumu sniegšanu vai sasniegt Sabiedrības noteiktos mērķus, notikumi, kas var radīt būtiskus finansiālus zaudējumus vai būtisku reputācijas kaitējumu, vai notikumi, kas var atstāt negatīvu ietekmi uz fizisku personu veselību un /vai dzīvību, bet kuru iestāšanās varbūtība un/vai iespējamā negatīvā ietekme nav precīzi nosakāma.

Korupcijas risks – varbūtība, ka kāds no Sabiedrībā nodarbinātajiem, kuram uzticēta vara vai atbildība noteiktu pilnvaru ietvaros, ar nodomu vai bez nodoma rīkosies savu vai citas personas materiālo interešu labā, gūstot sev vai nodrošinot citiem nepienākošos labumus un nodarot kaitējumu Sabiedrībai.

Sabiedrība – Pašvaldības SIA “Rūjienas siltums”, reģistrācijas Nr. 44103023807.

Valde – Sabiedrības valde.

Darbinieks – jebkurš Sabiedrības darbinieks.

Iekšējās kontroles vide – risku vadības, kontroles un pārvaldības pasākumu kopums, kura uzdevums ir nodrošināt Sabiedrības mērķu sasniegšanu, efektīvu darbību, aktīvu aizsardzību, pārskatu ticamību, darbības atbilstību tiesību aktiem.

Politika – Sabiedrības Risku pārvaldības, iekšējās kontroles vides un atbilstības politika.

2. POLITIKAS MĒRĶIS

2.1. Politikas mērķis ir noteikt vienotus risku pārvaldības, iekšējās kontroles vides un atbilstības pamatprincipus un atbildību sadalījumu Sabiedrībā, lai savlaicīgi identificētu un pārvaldītu būtiskākos Sabiedrības darbību negatīvi ietekmējošos faktorus, nodrošinot stratēģisko mērķu sasniegšanu, veiksmīgu attīstību, samazinot potenciālos zaudējumus un reputācijas kaitējumu.

2.2. Politikā noteiktie principi atbilst starptautiskajai risku pārvaldības labākajai praksei un saistošajiem Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

3. POLITIKAS PAMATPRINCIPI

3.1. Sabiedrība īstenojot politiku, ievēro šādus pamatprincipus:

3.1.1. **Atbildība** – augsti standarti un atbildība visos, ar risku pārvaldību, iekšējās kontroles vides un atbilstības noteikšanu, saistītajos jautājumos;

3.1.2. **Uzraudzība** – nepārtraukta iekšējās kontroles, risku vadības un atbilstības sistēmu pārraudzība;

3.1.3. **Kompetence** – apvienot uz rezultātu orientētus darbiniekus ar atbilstošām zināšanām, prasmēm un darba pieredzi.

3.2. Politika nosaka vienotus un saskaņotus principus visu veidu Risku vadībai Sabiedrībā. Politika aptver gan visus esošos Sabiedrības darbības procesus, gan arī tos, kurus plānots ieviest.

3.3. Politikā noteiktie principi ir saistoši Sabiedrības valdes locekļiem un darbiniekiem.

3.4. Precīzu Risku vadības procesu norisi, pienākumu un atbildības sadalījumu Risku vadības pasākumu ietvaros, nosaka valdes vai citādi Sabiedrībā noteiktā kārtībā apstiprināti iekšējie normatīvie dokumenti.

3.5. Sabiedrības pārvaldība, iekšējā kontrole un risku vadība tiek veikta ievērojot piesardzības un efektivitātes principus ar mērķi nodrošināt ilgtspējīgu Sabiedrības darbību saskaņā ar pastāvošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī Sabiedrības Dalībnieka interesēm.

3.6. Sabiedrības Valde ir atbildīga par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanu, tās efektīvu funkcionēšanas nodrošināšanu. Finanšu pārskati tiek sagatavoti saskaņā ar Latvijas republikas normatīvajiem aktiem un ES pieņemtajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem.

3.7. Lai nodrošinātu šīs atbildības īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un attiecīgi uz finanšu pārskatos paustās informācijas patiesumu, objektivitāti, saprotamību un pilnīgumu, tiek piemērota Valdes apstiprināta grāmatvedības politika.

3.8. Sabiedrībā ir izveidota grāmatvedības sistēma atbilstoši piemērojamajiem grāmatvedības organizāciju regulējošiem normatīvajiem aktiem. Sabiedrībā ir izstrādāta grāmatvedības politika, kuras mērķis ir noteikt darījumu, faktu, notikumu un finanšu pārskata posteņu uzskaites, novērtēšanas un atspoguļošanas principus, metodes un noteikumus. Sabiedrības vadība izvēlas grāmatvedības politiku, kura nodrošina, ka Sabiedrības finanšu pārskati sniedz informāciju, kas ir ticama un noderīga finanšu pārskatu lietotājiem lēmumu pieņemšanai. Pieņemtā politika nodrošina, ka Sabiedrības pārskatos paustā informācija ir patiesa, salīdzināma, savlaicīga un nozīmīga, saprotama, atbilstīga un pilnīga.

3.9. Sabiedrības finanšu pārskatiem tiek veikta neatkarīga revīzija, kuras ietvaros neatkarīgi revidenti sniedz atzinumu, vai, viņuprāt, finanšu pārskati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Sabiedrības finansiālo stāvokli, darbības rezultātiem, naudas plūsmu.

4. RISKU VADĪBA

4.1. Risku iedalījums - īstenojot Risku vadību, Sabiedrība iedala riskus šādās grupās:

4.1.1. **Stratēģiskie riski** (tajā skaitā saistīti ar lēmumu pieņemšanu par stratēģiju un attīstību, inovāciju ieviešanu, atbildības deleģēšanu, investīciju projektu īstenošanu, reputācijas risku);

4.1.2. **Operacionālie riski** (tajā skaitā saistīti ar cilvēkresursu pārvaldību, tehnoloģiju darbību, drošības pasākumu nodrošināšanu, infrastruktūras uzturēšanu, pakalpojumu sniegšanas risku);

4.1.3. **Finanšu riski** (tajā skaitā nodokļu, Sabiedrības finanšu stabilitātes nodrošināšana, budžeta plānošanas un kontroles, tirgus risks, kredītrisks, likviditātes un naudas plūsmas risks);

4.1.4. **Atbilstības un juridiskie riski** (tajā skaitā iekšējo un ārējo apstākļu ietekme, kas saistīti ar normatīvo aktos ietvertu prasību ievērošanu, līgumsaistību kontroli, konflikti, politiskā ietekme, izmaiņas likumos un regulējumā, iepirkumu, korupcijas un interešu konflikta, fizisko personu datu aizsardzības, vides riski).

4.2. Risku vadības process - risku pārvaldība Sabiedrībā ir neatņemama ikdienas vadības procesu, darbības aktivitāšu, funkciju izpildes un citu procesu sastāvdaļa, kas ir saistoša visos Sabiedrības pārvaldības līmeņos. Risku pārvaldības lēmumu pamats ir riska apzināšanās.

4.3. Risku vadība ir mērķtiecīgs process, lai mazinātu, novērstu, ierobežotu notikumu negatīvo ietekmi un sekmētu darbības nepārtrauktību mainīgos apstākļos.

4.4. Risku vadības process ietver šādus elementus:

4.4.1. risku identificēšana;

4.4.2. risku vērtēšana;

4.4.3. lēmuma pieņemšana par reaģēšanas veidu;

4.4.4. risku reģistrēšana;

4.4.5. risku mazinošu pasākumu noteikšana;

4.4.6. risku mazinošu pasākumu ieviešana;

4.4.7. risku uzraudzība un pārskatīšana;

4.4.8. ziņošana un informēšana.

4.5. Risku vadītājs pārbauda risku īpašnieka identificētos riskus un to vērtējumu, koordinē un kontrolē Risku vadības pasākumu ieviešanu Sabiedrībā, pamatojoties uz pieejamiem datiem un vērtējumu;

4.6. Risku vadības procesa koordinācijas un uzraudzības funkcija realizējama neatkarīgi no pārējām biznesa un atbalsta struktūrām, un risku vadītājs nevar būt attiecīgā riska īpašnieks;

4.7. Risku vadības kontroles funkciju nodrošina iekšējās kontroles struktūrvienība, kura kontrolē izpildi un sniedz ieteikumus Sabiedrības valdei attiecībā par risku pārvaldības sistēmas uzlabošanu un pilnveidošanu.

5. ATBILDĪBA UN PIENĀKUMI

5.1. **Valde:**

5.1.1. nodrošina vienotu Risku vadību un iekšējo kontroli Sabiedrībā, izveido visaptverošu Risku vadības un iekšējās kontroles sistēmu un nodrošina tās uzturēšanu;

5.1.2. apstiprina iekšējos normatīvos dokumentus, kas reglamentē risku pārvaldības un iekšējās kontroles nodrošināšanu Sabiedrībā un nosaka Sabiedrības struktūrvienības risku pārvaldīšanai;

5.1.3. apstiprina Sabiedrības riskus, t.sk. būtiskos riskus un izskata risku kritisko kontroli, un pasākumu īstenošanas gaitu;

5.1.4. uzrauga un apstiprina Risku vadības un iekšējās kontroles pasākumu īstenošanu, nosaka īstenojamus risku mazinošos pasākumus un to izpildes termiņus, kā arī par to īstenošanu atbildīgos darbiniekus un risku īpašnieku sarakstu.

5.2. Sabiedrības iekšējais audits:

5.2.1. regulāri pārbauda risku pārvaldības sistēmas organizāciju un darbību, novērtē, vai būtiskie riski ir pietiekami pārvaldīti un vai risku novērtēšana un ziņošana par riskiem un kontrolēm ir atbilstoša un ticama. Sniedz Sabiedrības valdei informāciju par Politikas Risku pārvaldību.

5.3. Sabiedrības risku vadītājs:

5.3.1. nodrošina iekšējo normatīvo dokumentu izstrādi, kas reglamentē Sabiedrības risku pārvaldību;

5.3.2. uzrauga Risku vadības pasākumu īstenošanu;

5.3.3. sniedz atbalstu Sabiedrības risku pārvaldības ieviešanā un ar to saistītās dokumentācijas nodrošināšanā;

5.3.4. uztur un aktualizē vienoto Sabiedrības risku/būtisko risku reģistru;

5.3.5. nodrošina ikgadēju Sabiedrības būtisko risku novērtēšanu;

5.3.6. sadarbībā ar Sabiedrības struktūrvienībām nodrošina Sabiedrības valdi ar visaptverošu informāciju par Sabiedrības riskiem/būtiskajiem riskiem, to novērtējumu un kontroles pasākumiem;

5.3.7. veic risku vērtēšanu kopā ar risku īpašnieku un/vai pieaicinātiem ekspertiem, apkopo informāciju par riskiem, to ikgadējām aktualitātēm, izvērtējumu par Risku vadību, sniedz priekšlikumus par risku mazināšanu.

5.4. Sabiedrības iekšējās kontroles struktūrvienības:

5.4.1. uztur un uzrauga Sabiedrības iekšējās kontroles sistēmu risku novēršanai, veic regulāras pārbaudes;

5.4.2. kontrolē Risku vadības aktivitātes, lai atbilstoši, savas kompetences ietvaros, savlaicīgi identificētu un pārvaldītu esošos un potenciālos riskus, lai nodrošinātu risku kontroļu īstenošanu un papildus risku mazinošo pasākumu apzināšanu, izvērtēšanu;

5.4.3. savas kompetences ietvaros atbild par risku identificēšanu un analīzi, informācijas sniegšanu risku vadītājam par riskiem un notikušajiem incidentiem;

5.4.4. uzrauga risku kritisko kontroļu un papildus pasākumu īstenošanu atbildībā esošajās funkcijās;

5.4.5. sniedz ieteikumus Sabiedrības valdei attiecībā uz risku pārvaldības sistēmas uzlabošanu un pilnveidošanu;

5.4.6. nodrošina kontroles pasākumu izpildi, ievieš jaunus kontroles pasākumus, ja nepieciešams.

5.5. Sabiedrības struktūrvienību vadītāji:

5.5.1. apzina, koordinē un uzrauga Risku vadības aktivitātes atbildībā esošajās funkcijās, lai atbilstoši savas funkcijas/struktūrvienības darbības jomai savlaicīgi identificētu un pārvaldītu esošos un potenciālos riskus – nodrošinātu risku kontroļu īstenošanu un papildus risku mazinošo pasākumu apzināšanu, izvērtēšanu un ieviešanu nepieciešamības gadījumā;

5.5.2. savas kompetences ietvaros atbild par risku identificēšanu un analīzi, informācijas sniegšanu risku vadītājam par riskiem un notikušajiem incidentiem struktūrvienībā;

5.5.3. uzrauga risku kritisko kontroļu un papildus pasākumu īstenošanu atbildībā esošajās funkcijās;

5.5.4. savlaicīgi informē risku vadītāju par riska iespējamību;

5.5.5. sadarbībā ar risku vadītāju veic risku, kas attiecas uz attiecīgo struktūrvienību, detalizētu izvērtēšanu.

5.6. Darbinieki:

5.6.1. veic Risku vadību savas kompetences un izveidoto procesu un/vai procedūru ietvaros;

5.6.2. savlaicīgi ziņo savam tiešajam vadītājam par jauna riska identificēšanu vai iestāšanos savā darbā.

5.7. Riska īpašnieks:

5.7.1. apkopo informāciju par Sabiedrības riskiem, t.sk. būtiskajiem riskiem, to ikgadējām aktualitātēm, izvērtējumu un risku vadību;

5.7.2. savlaicīgi informē Sabiedrības valdi un risku vadītāju par jauna būtiskā riska identificēšanu;

5.7.3. sadarbībā ar Sabiedrības risku vadītāju veic risku/būtisko risku, kas attiecas uz attiecīgo Sabiedrības funkciju/struktūrvienību, detalizētu analīzi un izvērtēšanu;

5.7.4. iesniedz Sabiedrības risku vadītājam ziņojumu par atlasīto būtisko risku analīzes rezultātiem.

6. RISKU PĀRVALDĪBAS, ATBILSTĪBAS UN IEKŠĒJĀS KONTROLES PAMATPRINCIPI

6.1. Risku pārvaldības pamatprincipi:

6.1.1. risku pārvaldība ir integrēta gan stratēģijas izstrādes un ieviešanas procesos, gan ikdienas operatīvajā darbībā;

6.1.2. risku pārvaldības sistēma un process ir saskaņoti ar Sabiedrības vajadzībām un risku specifiku;

6.1.3. risku pārvaldība reaģē atbilstoši un savlaicīgi uz ārējām un iekšējām izmaiņām un notikumiem;

6.1.4. risku pārvaldībā tiek izmantota vēsturiskā, aktuālā, kā arī sagaidāmā nākotnes informācija;

6.1.5. notiek regulāra un sistemātiska darbinieku izglītošana, informācijas sniegšana un izskaidrošana, veicinot sapratni par risku un tā pārvaldīšanu;

6.1.6. risku pārvaldības sistēma tiek pastāvīgi pilnveidota saskaņā ar labākās prakses principiem un pieredzi;

6.1.7. atbildību par risku pārvaldību nosaka dažādos Sabiedrības vadības līmeņos, precīzi nosakot pienākumus ar mērķi panākt efektīvu Sabiedrības risku pārvaldību;

6.1.8. risku pārvaldībai svarīga, objektīva un pietiekama informācija tiek laikus nodota tiem darbiniekiem, kuriem tas nepieciešams;

6.1.9. neiecietība attiecībā uz krāpšanu un korupciju.

6.2. Atbilstības pamatprincipi: Sabiedrība, atbilstoši savai darbībai un attīstības stratēģijai, nosaka pieņemamā riska līmeni un adekvātu riska vadību, tai skaitā, riska mazināšanas pasākumus, un nodrošina savlaicīgu un atbilstošu informācijas plūsmu, kas ļauj pieņemt adekvātus lēmumus.

6.3. Iekšējās kontroles darbības pamatprincipi:

6.3.1. efektīva, lietderīga un ekonomiska darbība atbilstoši kompetencei, izvirzītajiem mērķiem, uzdevumiem un pieejamajiem resursiem;

6.3.2. iespējamo korupcijas un interešu konflikta izveidošanās risku novēršana;

6.3.3. mantas un finanšu līdzekļu izšķērdēšanas, neefektīvas un nelietderīgas izmantošanas novēršana;

6.3.4. pieļauto kļūdu savlaicīga identificēšana un novēršana un nepieciešamo uzlabojumu veikšana;

6.3.5. savlaicīgas ticamas finanšu, vadības informācijas iegūšana un aizsardzība pret informācijas neatļautu izpaušanu.

7. RISKĀ VĒRTĒŠANA UN RISKĀ LĪMEŅA NOTEIKŠANA

7.1. Izstrādājot vienotu vērtēšanas metodiku, katram riskam tiek piešķirta vērtība, kas norāda uz riska iestāšanās varbūtību un ietekmes apjomu.

7.2. Lai noteiktu riska vērtību, ir jānosaka tā kopējā negatīvā ietekme uz Sabiedrības darbību kopumā un Sabiedrības mērķu sasniegšanu, identificētajiem riskiem tiek noteikta riska iestāšanās varbūtības skalas līmeņa vērtība.

7.3. Risku novērtējums un tālākie to vadības pasākumi ir vērsti uz risku īstenošanās varbūtību un iespējamo seku ietekmes mazināšanu, un tiek noteikti atbilstoši noteiktai riska ietekmes līmeņa skalas vērtībai.

8. AR POLITIKU SAISTĪTIE DOKUMENTI

8.1. Lai nodrošinātu Politikas izpildi, labāku izpratnes līmeni un piemērošanu, risku vadītājs kopā ar risku īpašniekiem, struktūrvienību vadītājiem, darbiniekiem izstrādā Sabiedrības iekšējos normatīvos aktus, ietverot tajos detalizētu Risku vadības procesa aprakstu.

9. NOSLĒGUMA JAUTĀJUMI

9.1. Politiku apstiprina Sabiedrības valde.

9.2. Politikā aprakstītā procesa īpašnieks un atbildīga par politikas izstrādi un aktualizāciju ir Sabiedrības valde.

9.3. Lai politika pēc iespējas precīzāk atspoguļotu Sabiedrības reālo situāciju risku pārvaldībā, valde ne retāk kā reizi trīs gados to pārskata un apstiprina aktualizētu politikas redakciju.

Sagatavoja D.Alpeusa

Pašvaldības SIA "Rūjienas siltums" juriskonsulte/iepirkuma speciāliste _____

(paraksts)